

„Bądź __ mój Krakowie” uchwyci Twe oko.

Wróć się. W lewo, w lewo i w prawo – w Szeroką!

Tu czas się zatrzymał, w sercu Kazimierza,
lub go przywrócono. Prawą stroną zmierzaj,
za murem po prawej słynny cmentarz Remu,
od rabina nazwę wzięt. Zapytasz, czemu?

Był _ _ _ _ _ Isserles, właśnie Remu zwany,
talmudystą i posekiem uwielbianym,
czyli znawcą prawa. Rektorem jesiwy*,
rabinem, w Europie był skarbem prawdziwym.

*[hebr.] szkoły
talmudycznej

Miń ławeczkę, przysiadł na niej pan Jan Karski,
słynny Sprawiedliwy. Dalej krokiem dziarskim
podchodzisz pod bramę synagogi Remu,
w którym roku wzniesionej setki lat temu?

Wzniósł ją ojciec Remu. Najstarsza po Starej,
była zwana Nową. Kultuwują wiarę
tu wciąż regularnie Żydzi w nabożeństwach,
przetrwiała pomimo narodu męczeństwa.

Przejdź na drugą stronę, a na niej odszukać
bożnicę Poppera to nieludna sztuka.

Znajdziesz rok fundacji: A Wolfa przezwisko
to po polsku _ _ _ _ _ _ – w nawiasach masz wszystko.

Tu księgarnię znajdzie w środku, kto ciekawy,
i mural za bramą. Zdajmy ważne sprawy:
z lewej pod czternastką, w domu niewysokim
na świat przyszła self-made woman swej epoki:

Helena Rubinstein zdobyła miliony,
tworząc serię kosmetyków rozślawionych.
Idź dalej w tę stronę. Schłodzony drzew cieniem
stoi pomnik, ludzie kładą tu kamienie.

Żydowska tradycja – kamień zamiast kwiatów.
„Place of __ _ _ _ _ przypomina światu
o losie Krakowian wiary moźeszowej.
Kulturą ich tętni znów życie w Krakowie:

Festiwal Kultury Żydowskiej co roku,
klezmerska muzyka – Szalom na Szerokiej
to już wizytówka! Omiń głaz od prawej,
dawna Mykwa – na końcu. To finał prawie.

Znasz już słowa hasła? Jeszcze liczby dodaj,
suma – szyfr do kłódki. W pudełku – nagroda.

Hasło questu:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
														KOD
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			

Miejsce na skarb:

Masz już skarb? Graj dalej!

Wejdź na www.questy.org.pl:

- załóż konto i dodaj do niego ten quest
- korzystaj z ponad 1000 questów w Polsce
- zdobywaj odznaki questowe
- [f](#) [i](#) [g](#) @questywyprawyodkrywcow
- pobierz aplikację z questami tutaj =>

Zdobytą odznakę
PTTK Questy –
Wyprawy Odkrywców

Opracowanie questu i projekt graficzny ulotki:

Krzysztof Florys, Adam Jarzębski, Paweł Ficek
Fundacja Mapa Pasji

Opiekun questu:

Fundacja Mapa Pasji, e-mail: biuro@mapapsji.pl

Kraków

Żydowski Kazimierz. Wędrowka wśród cieni

2,25
km

1 godz.
15 min

Tematyka:

Setki lat temu król Jan Olbracht utworzył w Kazimierzu,
później przyłączonym do Krakowa, „miasto żydowskie”.
Pomimo Zagłady ta część Kazimierza jest jednym
z najcenniejszych w Europie skupisk zabytków żydowskiej
kultury. Poznaj ją z questowymi zagadkami!

Gdzie to jest:

Kazimierz, dawne miasto założone przez Kazimierza
Wielkiego, sąsiadujące ze stołecznym Krakowem,
jest częścią dzielnicy I Stare Miasto, której centrum leży
około kilometr od Rynku Głównego.

Jak grać:

Quest jest zawsze dostępną grą terenową. Wystarczy
uważnie czytać wierszowane wskazówki, rozwiązywać
zagadki, by otrzymać końcowe hasło do skarbu –
pamiątkowej pieczęci.

Miejsce startu:

Przy budynku Żydowskiego Muzeum Galicja (ul. Dajwór 18).

GPS: 50.051189, 19.949510

Uwaga!

Skarb jest dostępny codziennie w godzinach 10:00-18:00,
z wyjątkiem Yom Kippur, Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

ZADANIE PUBLICZNE WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

Od wstępu krótkiego zaczniemy opowieść:
lat tysiąc około mieszkają w Krakowie
Żydzi, a przed wojną co czwarty mieszkaniec
wyznawał judaizm – żydowskie wyznanie.

To miasto, Kazimierz, w sąsiedztwie Krakowa
król Kazimierz Wielki przed laty lokował.
Był to wiek czternasty. W piętnastym część miasta
przeznaczono dla Żydów. Kazimierz wciąż wzrastał.

Stał się miastem pięknym oraz wyjątkowym
jako mikrokosmos wielokulturowy.
Piękna nie utracił! Dziś ex aequo z Pragą
to największy w Europie kompleks synagog!

Muzeum Galicja Anglik Schwarz otworzył,
dzięki jego zdjęciom świat tych Żydów ożył.
Na ścianie jest mural: w tle symbole miasta,
w centrum zaś jak drzewo wyrasta.
25 19

Nie musisz muzeum zwiedzać, ale warto!
Potem wyjdź i w prawo (z apką czy z gry kartą),
i już z lewej widzisz jej cegły u góry –
Synagoga Stara wystaje nad mury.

Skręcisz w lewo zaraz, a będziesz na tropie
tej jednej z najcenniejszych synagog w Europie.
Gdy pierwsza budowla w pożarze spłonęła,
mistrz Matteo Gucci zabrał się do dzieła.

Gotyk i renesans, w środku ekspozaty,
to dziedzictwo wieków, świadomość utraty...
Z prawej przed schodami jest plan, ulic masa,
Zabytków ukazana trasa.
11 12

Gdy już zwiedzisz słynną Starą Synagogę,
patrz na plan – do Wysokiej znajdziesz stąd drogę.
Tuż przed nią dwie gwiazdy, hebrajski napis spory,
bejt midrasz towarzystwa studiowania Tory.

Na srebrnej tabliczce polski tekst tłumaczy
w swoim wersie, co bejt midrasz znaczy.
Dalej już Wysoka, na piętrze się mieści,
tablica na murze jej losy Ci streści.

„ władze niemieckie” są winne,
że nie ma już tutaj synagogi czynnej.
W renesansowym wnętrzu zdewastowanym
jednak aron ha-kodesz* jest zachowany.

*[hebr.] święta arka

Wiesz? To wnęka ozdobna na zwoje tory.
Za Tobą jest Wąska, przejdź ją, potem spory,

Created with Datarapper

ćwierćkilometrowy przejdź w prawo odcinek
do placu Wolnica. Spacer ma przyczynę:

Na ścianie ratusza relief już dość stary,
 wyznawców mojeszowej wiary
przez króla, anioła? To kahał* przed laty
fundował, choć autor nie przyjął zapłaty.

*[hebr.] gmina,
zgrupowanie

Wróć do rogu rynku, wejdź w Bożego Ciała,
tam, gdzie jest gotycka świątynia wspaniała.
Dojdiesz do krzyżówki, patrz w prawo pod skosem,
wejście do pasażu jest pod Twoim nosem!

Jaka dziś ciekawa jest w nim ekspozycja,
w tej przestrzeni wystaw Muzeum Galicja?
Czytaj to na tablicy „Galeria Fendlera”:
miejsce to zwie się częścią Schindlera.
14 24

Czy już wiesz, dlaczego? Na podwórku końca
ulica Meiselsa ogrzewa się w słońcu.
Z lewej za krzyżówką – dom modlitwy były
Bractwa Psalmowego, dziś to lokal miły.

Teraz patrz na prawo, gdzie jest wyjątkowy
Plac Żydowski, dzisiaj formalnie Plac Nowy.
Przed nim z prawej strony dawna Synagoga
B'nei Emuna (Dzieci Wiary). Tam Twa droga!

W środku działka Centrum Kultury Żydowskiej.
Idź na plac. Z zapiekanki słynie krakowskiej,
którą w Okrągliku zakupisz bez trudu.
Były w nim sklepiki żydowskiego ludu.

Z questem idź na prawo. W rogu unieś głowę
i chwał wraz z innymi słynne Mydło !
9 17

Pozostań na placu, w lewo wzdłuż pierzei
i w prawo w ulicę Estery z kolei.

Ujrzyś lokal Singer, słynny w okolicach,
przy nim na stolikach maszyny do szycia.
Skręć przed nim. Popatrz – bożnica, ale jaka!
To barokowa Synagoga Izaaka.

To Żyd Ajzyk Jekelles, bankier, kupiec możny
fundował – był szefem kahału pobożnym.
Choć okupant ją też miał na swym sumieniu,
odtworzono świetne stiuki na sklepieniu.

Idź w lewo do końca, gdzie przy murach miasta
Synagoga Kupa przed Tobą wyrasta.
„Kupa” to jest fundusz, tu – na rzecz budowy.
Z datków opłacono budynek wiekowy.

W wieku siedemnastym. Kto wchodził w jej progi?
Świątynię zwano Synagogą Ubogich.
W środku polichromie są ponad stuletnie
i aron ha-kodesz odnowiony świetnie.

Idź w lewo i w prawo przed Placem Żydowskim,
a wyjdiesz znów wprost na kolejny gmach boski.
Synagoga Tempel to czasy zaborów,
łamano w niej wiele wewnętrznych oporów.

Postępowi Żydzi mają w niej organy,
słynął chór z udziałem kobiet rozśpiewanych.
Spójrz, wyrazy w łuku nad wejściem tu mamy.
 słów z tekstu psalmu (wstąpcie w Jego bramy).

Wnętrze jest przepiękne. Obok innych wrażeń
w zachwyt mogą wprawić bezcenne witraże.
Z boku synagogi – uliczka Podbrzezie,
a przy niej dom z szóstką, quest Cię tam powiedzie.

Par bursę w nim prowadził.
23 10 22

Idź dalej, do rogu, para tablic zdradzi,
że tu trzy w czasach dawnych kwitły,
20 5
belfrowie z UJ-otu, krąg ludzi niezwykłych.

Przejdź plac, idąc prosto. Pod piątką się czoła
tablica – ostatni żydowski bard Krakowa.